

SPIS TREŚCI

CZASY NOWOŻYTNE 1517—1918	5
I OKRES 1517—1564	
REFORMA I REFORMACJA	9
1. Rozwój misji	10
Wspólne dzieło (10). Patronat Portugalii (11). Franciszek Ksawery i Daleki Wschód (13). Pod berłem hiszpańskim (13). obrońcy Indian (14). Patronat Hiszpanii (15).	
2. Wybuch reformacji	17
Cienie renesansu (17). Krytycyzm i pesymizm (18). Optymizm Erazma (19). Kryzys ekonomiczno-społeczny (20). Sytuacja polityczna cesarstwa (21). Teologia i papieństwo (23). Biskupi i duchowieństwo (24). Klasztory i świeccy (25).	
3. Luter i Zwingli	26
Marcin Luter (26). Tezy o odpustach (28). Dysputy i zwolennicy (29). Fundamentalne pisma (31). Zerwanie z Kościołem (33). Edykt wormacki (34). Ułrych Zwingli (35). Reformacja w Zurychu (36). Dysputy zurychskie (36). Bazylika i Berno (38). Wojna i Bullinger (38).	
4. Radykalizm, walki i układy	39
Anabaptyści (40). Bracia morawscy (41). Królestwo Boże w Monasterze (41). Prorocy — Tomasz Müntzer (42). Radykalne zmiany — Karlstadt (43). Rycerstwo i wojna chłopska (44). Książęta i Albrecht Pruski (46). Reformacja Hesji i Saksonii (47). Protestanci w Spirze (48). Augsburskie wyznanie wiary (49). Odpowiedź papieska (50). Układy i wojna szmalkadzka (50). Interim augsburskie (52). Pokój augsburski (54).	
5. Kalwin, reformacja i władcy	56
Francja przed Kalwinem (56). Jan Kalwin (57). Kalwin i Genewa (58). Nauka Kalwina (60). Dania, Norwegia, Islandia (61). Szwecja i Finlandia (64). Kawalerowie Mieczowi (65). Król Henryk VIII (65). Schizma angielska (67). <i>Krwawy bill</i> i anglikanizm (67). Maria Tudor i Elżbieta I (68). Szkocja i Maria Stuart (70). Francja i hugenoci (71). Miasta włoskie i reformacja (72). Hiszpania i Niderlandy (72). Czechy i Morawy (73). Węgry i Siedmiogród (74).	
6. Polska i reformacja	75
Humanizm i prymas Łaski (76). Zygmunt Stary i synody (77). Zygmunt August i sejmy (78). Biskupi i legaci (80). Luteranizm i sekularyzacja biskupstw (80). Reformacja w Gdańsku (81). Rozwój luteranizmu (82). Kalwinizm (83). Antytrynitaryzm (bracia polscy) (84). Jednota bracka (bracia czescy) (86).	

Unifikacja (86). Kościół narodowy (87). Udział w soborze (88). Konfederacja warszawska (90).

7. Reforma i sobór trydencki	90
Nowe zakony (91). Ignacy Loyola i jezuici (93). Hadrian VI i Klemens VII (94). Cesarz Karol V (95). Paweł III — zwołanie soboru (96). Obrady soborowe (1545—1548) (97). Juliusz III — kontynuacja soboru (99). Paweł IV — reformy bez soboru (100). Pius IV — zakończenie soboru (101). Przyjęcie uchwał (103). Znaczenie soboru (104).	
II OKRES 1564—1648	
ODNOWA TRYDENCKA	105
8. Misyjny patronat i kongregacja	106
Rozwój terytorialny i organizacyjny (106). Redukcje paragwajskie (108). Murzyni — Piotr Klawer (109). Trudności i prześladowania (109). Męczennicy japońscy (112). Problemy misyjne (113). System akomodacji (113). Kongregacja Rozkrzewiania Wiary (115).	
9. Konwersje, nowy patriarchat, unie	116
Piotr Kanizy w Niemczech (116). Kolokwia i nawrócenia (117). Irenizm (118). Sambuł i Lepanto (119). Prawosławni i protestanci (120). Iwan Groźny i patriarchat moskiewski (122). Unia brzeska (122). Rutski i Kuncewicz (125). Rzecznik pojednania — Piotr Mohyla (126). Unia ormiańska i użhorodzka (127). Kościoły unijne na Wschodzie (127).	
10. Papieże i biskupi	128
Święty Pius V (129). Karol Boromeusz i Szwajcaria (129). Uczony Grzegorz XIII (131). Nuncjusze i sekretarz stanu (132). Sykstus V i konkregacje (133). Przebudowany Rzym (134). Klemens VIII — Rok Jubileuszowy (135). Odnowa trydencka we Francji (136). Biskupi i inkwizycja hiszpańska (137). Biskupi i odnowa w Niemczech (138). Biskupi i nuncjusze w Polsce (139). Paweł V i Wenecja (140). Urban VIII i Richelieu (141). Innocenty X i Mazzarini (142).	
11. Władcy, wojny i prześladowania	143
Francja — <i>noc św. Bartłomieja</i> (144). Edykt nantejski i Richelieu (147). Powstanie w Niderlandach (148). Wyznania w cesarstwie (149). Katolicyzm książąt bawarskich (150). Kontrreformacja Ferdynanda II (151). Rekatolicyzacja krajów habsburskich (152). Nieudana rekatolicyzacja Szwecji (153). Katolicyzm Zygmunta III (154). Odnowa trydencka w Polsce (155). Anglikanie i katolicy (158). Anglikanie, purytanie i katolicy (159). Anglia i katolicka Irlandia (160). Wojna trzydziestoletnia (161). Pokój westfalski (164).	
12. Duchowieństwo i zakony	164
Kapłani nowej formacji (165). Bourdoise, oratorianie i sulpicjanie (166). Wincenty à Paulo i Jan Eudes (167). Włoskie zgromadzenia kapłańskie (168). Pijarzy (169). Jezuici (170). Kapucyni (171). Zakony odnowione (172). Kongregacja maurynów i cystersi (173). Dawne i nowe zakony żeńskie (173).	
13. Nauczanie i nauka	175
Kościelne nauczanie (175). Biblioteki i drukarnie (177). Uniwersytety i teolo-	

gia (178). Bajanizm (179). Spór o łaskę (molinizm) (180). *Augustinus* i początki jansenizmu (180). Teologia historyczna (182). Historia Kościoła i hagiografia (183). *Centurie i Roczniki kościelne* (184). Prawo i problemy władzy (185). Idee gallikanizmu (186). Filozofia przyrody — Giordano Bruno (187). Kopernik i Galileo Galilei (188). Krytycyzm kartezjański (190).

14. **Duchowość i życie** 190
Epoka świętych (191). Mistyka i duchowość (192). Mistycy: Teresa z Avila, Jan od Krzyża (194). Franciszek Salezy, asceza dla wszystkich (195). Pierre Berulle, duchowość francuska (196). Życie sakramentalne (196). Nabożeństwa i pobożność (197). Cześć świętych i bractwa (199). Pobożność polska (199). Czarownice z Loudun i procesy (201). Teatr i muzyka (202). Manieryzm i początek baroku (203).
- III OKRES 1648—1758
WYSTAWNOŚĆ BAROKOWA 206
15. **Papiestwo, absolutyzm i episkopalizm** 207
Konklawe, ekskluzywy, papież (208). Kardynałowie, sekretarze stanu, nepoci (209). Państwo Kościelne i *Monarchia Siccula* (211). Kościelne działanie papieża (213). Hegemonia Ludwika XIV (214). Artykuły gallikańskie (215). Władcy i Kościół (216). Konkordaty Benedykta XIV (218). Nuncjusze, książęta elektorzy, episkopalizm (219). Schizma utrechcka (220). Polska i Stolica Apostolska (221).
16. **Kościół w krajach misyjnych** 223
Instrukcja Kongregacji (223). Misjonarze i seminarium w Paryżu (224). Misje w Afryce (225). Indie i obrzędy malabarskie (226). Misje w Chinach (228). Potępienie akomodacji, schizma pekińska (229). W Syjamie, Kochinchinie i Japonii (231). Kościół na Filipinach (233). Regalizm hiszpański w Ameryce (233). Misje w Brazylii (234). Upadek redukcji paragwajskich (235). Kościół w Ameryce Łacińskiej (237). Misje w Ameryce Północnej (239).
17. **Turcy i chrześcijanie wschodni** 241
Liga i Odsiecz Wiednia (242). Chrześcijanie w Turcji (244). Rozłamy i unie (245). Nietrwale unie (246). Katolicki Kościół maronicki (248). Unicy w Siedmiogrodzie i na Węgrzech (249). Prawosławie i unia w Polsce (250). Katolicy obrządku ormiańskiego i greckiego (251). Synod zamojski (253). Chrześcijanie w Rosji (254). Patriarcha moskiewski Nikon (255). Cerkiewne reformy Piotra Wielkiego (256).
18. **Ewangelicy i katolicy** 257
Plany unii i konwersje (258). Leibniz i Bossuet (259). Konwersje królów i utrwalenie anglikanizmu (260). Katolicy w Wielkiej Brytanii (261). Nonkonformiści anglikańscy (263). Pietyzm w Niemczech (264). Kalwini i katolicy w Niderlandach (265). Hugenoci we Francji (266). Potop szwedzki — obrona Jasnej Góry (267). Śluby lwowskie Jana Kazimierza (268). Wypędzenie arian (269). Wyrok śmierci w Toruniu (270).
19. **Oświecenie, nauka i religia** 276
Prekursorzy: Bayle i Collins (271). Uniwersytety, nauczanie i wychowanie (272). Akademie i towarzystwa naukowe (273). Filozofia i Objawienie (274).

Nauki przyrodnicze, prawo natury (276). Empiryzm i deizm (277). Montesquieu i Wolter (278). Wolnomularstwo (masoneria) (279).	
20. Jansenizm i teologia	280
Janseniści i <i>Prowincjałki</i> (281). Orzeczenia papieży i ingerencje króla (282). Quesnel, Fenelon i bulla <i>Unigenitus</i> (282). Akceptanci i apelacja do soboru (284). Milczenie i jansenizm polityczny (285). Biblistyka i teologia (286). Kazuistyka i teologia moralna (288). Mistyka i kwietyzm (289). Literatura duchowa i ascetyczna (291). Historia i mauryńi (292).	
21. Diecezje, zakony, życie religijne	294
Biskupstwa i biskupi (295). Kapituły i <i>kapitulacje wyborcze</i> (296). Seminarium i duchowieństwo (297). Zakony żeńskie (298). Zakony męskie (300). Atak na jezuitów (302). Szkoły i nauczyciele (303). Kazania i misje ludowe (304). Liturgia i święta (305). Kult Serca Jezusowego i Matki Bożej (306). Pobożność, bractwa i pielgrzymki (308). Pobożność sarmacka (309). Wystawność sztuki (310).	
CHRONOLOGICZNY WYKAZ WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ	314
KATALOG PAPIEŻY	320
NOTA BIBLIOGRAFICZNA	322
INDEKS OSOBOWY I RZECZOWY	324
SPIS MAP I TABEL	363
SPIS TREŚCI	364